

Ръкопис на Мисирков тресе сърбоманите

“Б”-комплексът винаги е мъчил управляващия елит край Вардар

Евгений Еков

Снимка: Венета Райновска

Боряна Бужашка и д-р Зоран Тодоровски, шефове на централните архиви на България и Македония, се обявиха за разширяване на сътрудничеството им.

Ръкопис на Кръстю Мисирков тресе сърбоманите в Скопие. Изправени пред собственото му признание, че се определя като македонски българин, те изпаднаха в дива истерия. Не можейки да приемат, че “бащата” на “македонският народ” собственоръчно е написал че се чувства “бугарин”, защитниците на правата вяра набързо обявиха новооткрития му дневник за фалшификат. Това, което съвсем ги извади от равновесие, обаче, бе договореността между шефовете на българските и македонските архиви за съвместно издаване на мисирковите мемоари. С типичната им ярост, достойна за ренегати, сърбомакедонистите развихриха мащабна медийно-политическа кампания срещу публикацията на спомените.

Кой е Кръстю Мисирков? Една от противоречивите личности в историята на България, живяла на границата на 19 и 20 век. Роден е през 1874 г. в с. Постол, Ениджевардарско, намиращо се върху останките на античния град Пела, столица на древната Македония на Александър Велики. До 1889 г. учи в родното си село. През 1895 г. завършва учителската школа в Белград. От 1897 г. до 1902 г. е студент в Университета в Санкт Петербург в Русия. През това време е член на Българското студентско дружество. В края на 1902 г. Българската екзархия го назначава за учител в Битолската мъжка и класическа гимназия. В края на 1903 г. отпечатва в София книгата си “За македонските работи”, след което се среща в Белград с проф. Стоян Новакович, създател и идеолог на македонизма. От началото на 1904 г. живее, работи и твори основно в гр. Одеса в Русия. След Октомврийската революция (1917) до екстернирането му в България в края на 1918 г. е народен представител на българското население в Кишинев. От 1919 г. до смъртта си през 1926 г. е учител и директор на Карловската и Копривщенската гимназии. Погребан е достойно в Централните софийски гробища.

Снимки: Интернет

Факсимиле от статията на Кръстю Мисирков "Бележки към южнославянската филология и история", списание "Македоно-одрински преглед", 24 юни 1907 г., с.10-11.

Задъханото излагане на "аргументи" против съвместното издание на мемоарите на Мисирков, което се изля по македонските медии, доказва, че идеолозите на режима в Скопие предчувстват получаването на бъдещ сериозен удар. Най-задъхан, разбира се, беше главният идеолог на македонизма, заслужилият деятел на сърбоманството, произведения в чин "академик" за заслугите си - Блаже Ристовски. И разбираемо. Да посветиш целия си съзнателен живот на една лъжа, да изградиш цялата си "научна" кариера върху една измама и да видиш цялото си съмнително величие застрашено от един дневник, никак не е лесно. Разбираме го. Но като главен фалшификатор на републиката в течение на четири десетилетия акад. Ристовски трябваше повече от всеки друг да бъде по-добре подготвен за настъпващия Видовден, отколкото показаха публикациите му. Най-малкото, защото за разлика от много от своите слушатели и читатели, чиито глави системно пълнеше с постулатите на македонизма, той самият прекрасно знаеше и продължава да знае историческата истина. Затова и двете му основни "тези" лансирани в медиите, издишат като спукани балони. Единият спукан балон е нелепото му обяснение, че самоопределението на Мисирков като македонски българин е компромис в името на целостта на Македония в навечерието на Букурещкия мир от 1913 г. Да свържеш персоналната национална самоидентификация на един човек с решаването на политическата съдба на една област, е равно на опит да обясниш собственото си лошо настроение с предстоящо слънчево затъмнение. Тоталната алогичност на подобно твърдение е толкова очевидна, че сама по себе си едва ли заслужава коментар. Тя обаче е сериозен индикатор за все по-пълната липса на "аргументи" в арсенала на скопския македонизъм. Налагана в условията на слаба осведоменост на обществото в Македония, днес тази идеология е изправена пред предизвикателствата на ежедневно рушащото я свободно информационно пространство. Ако в течение на десетилетия абсурдното умозаключение на "академикот" е било повече от достатъчно, за да бъде наложено на всички в обществото като канон, днес в условията на глобализация то изглежда гротескно.

Кръстю Мисирков е една от противоречивите личности в историята на България, живял на границата на 19 и 20 век.

Другият изгърмял балон с академически "съображения" е, че липсвали последните пет страници, които са били едва ли не умишлено укрити. Видимо като удавник за сламка се е хванал бедният "академик" за тях, щом в липсващия край на ръкописа вижда своето спасение и най-вече това на научната си чест. Ако приемем, че въобще има такава. Да твърдиш, че Кръстю Мисирков е написал най-важното в края, като бъдещо алиби за твоето собствено оцеляване като учен, вече дори не е смешно. То е тъжно и на читателя на писанията на акад. Блаже Ристовски не може да не му стане жал за него. Учен на почетна възраст, цял живот преживяващ от мисирковото "наследство", да бъде по такъв безапелационен начин опроверган от самия свой идол! И то чрез собственоръчно написан от него текст, пък бил той и от преди 93 години. Да, срамно позорище и жестоко обвинение едновременно е всичко това. Че то, кой уважаващ себе си обикновен човек, да не говорим за мастит академик, не би се задъхал от собственото си безсилие? На цели 381 страници да доказват лъжите ти и само 5-те загубени да са ти "аргумент" за научно опровержение!

Но за всичко това не може да бъде виновен Кръстю Мисирков, който очевидно не е знаел какво пише в онези смутни времена, когато все още на света не е било известно, че ще се роди Блаже Ристовски. Отговорността за ставащото по силата на старото партийно мислене на "Блаже и компания" трябваше да бъде стоварена на някой друг. И той бе намерен. Вината му бе публично посочена най-напред в медиите, а след това оповестена и от опозиционната партия СДСМ. Два въпроса заскърцаха в масмедийното и политическото пространство и започнаха да насочват съзнанието на обществото в "правилната" посока. Първият: има ли повинен от тръгналия да издава заедно с "бугарите" дневникот на Кръсте в Скопие шеф на македонския архив д-р Зоран Тодоровски? И вторият: писал каквото писал в бумагите си наш Мисирков (той си знае!), наидили го написаното ония в София (тяхно си е!), а Тодоровски от какъв зор иска да го печата? И като по сигнал, очевидно подаден от кръжеца на академика, скопските медии започнаха неуморно да призовават: уволнете Зоран Тодоровски!

За незабавното освобождаване на набедения за колаборационист главен архивар бяха включени всички топили перата си в антибългаризма скопски писачи. Докато социалемократите натискаха в парламента, драскачите ги подпираха в изданията си. "Б"-комплексът, който винаги е мъчил управляващия елит в Македония, отново изплува като

мръсна пяна на повърхността на общественно-политическия живот. Стремежът да се докаже, че всичко зло в Македония идва единствено и само от България, намери поредните си "аргументи" в съвместното издаване на мемоарите на Мисирков. Горкият Кръстю, навярно неведнъж се е обърнал в гроба си при вида на тази безумна и срамна кампания!

Белжка на редакцията. Погребението на Кръстю Мисирковъ е било платено от министерство на просвѣтата въ България 1926 година. На погребението е присъствалъ само той, самиятъ Кръстю Мисирковъ. Допускаме ,